

Renata Dulian

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

O WIERZE, KULTURZE, SPOŁECZEŃSTWIE I MEDIACH SPRAWOZDANIE Z FORUM DYSKUSYJNEGO

Sprawozdanie z Forum Dyskusyjnego Środowisk Medialnych w Centrum Wiara i Kultura w Hebdowie, 30 listopada – 2 grudnia 2012 roku.

W dniach od 30 listopada do 2 grudnia 2012 roku w Centrum Wiara i Kultura w Hebdowie odbyło się spotkanie katolickich środowisk medialnych działających w Polsce. Jego celem było poznanie się, wymiana doświadczeń, próba wzajemnego ubogacenia się. Spotkaniu temu przyświecało pragnienie, by w perspektywie przekształciło się ono w ogólnopolską współpracę medialną na rzecz Kościoła i naszego narodu.

Spotkanie rozpoczęło się mszą świętą pod przewodnictwem abpa Wacława Depy, przewodniczącego Rady ds. Środków Społecznego Przekazu Episkopatu Polski. Oficjalnie spotkanie to otworzył ks. dr Bolesław Karcz, prezes Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy. Następnie wystąpił ks. dr Roman Piwowarczyk, wiceprezes Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy. Ks. arcybiskup Wacław Depo wygłosił wykład na temat *Misji mediów katolickich w Polsce*, następnie głos zabrał Leszek Sosnowski, prezes zarządu wydawnictwa Biały Kruk, zaś Anna Pietraszek, wiceprezes Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy, przedstawiła referat na temat *Prywatyzacja EmiTel-u. Zamach na suwerenność polskich mediów?*

W sobotę rozpoczęliśmy dzień od porannej mszy świętej, a po śniadaniu obejrzelśmy prezentację dotyczącą działalności zakonu pijarów, zwiedziliśmy obiekt Centrum Wiara i Kultura oraz obejrzelśmy film o Józefie Kalasancjuszu. Idea przyświecająca gospodarzom Centrum, czyli ojcom pijarom, to rozpowszechnianie informacji o Centrum i jego działalności. Pomocy w propagowaniu tych informacji ojcowie oczekiwali również od gości, dziennikarzy. Po przedpołudniowych spotkaniach wznowiono obrady. Ks. dr Roman Piwowarczyk wygłosił bardzo interesujący wykład na temat *Globalizacja a Nowy Porządek Świata*, Robert Winnicki, przewodniczący Młodzieży Wszechpolskiej, przedstawił referat *Katolicyzm społeczny w życiu publicznym a kształtowanie młodego pokolenia*, ks. prof. Andrzej Zwoliński mówił na temat *Masonerii w mediach*. Głos w debacie zabrał także ks. Ireneusz Skubiś, redaktor naczelny tygodnika „Niedziela”. Następnie

ks. prof. Stanisław Koczwarą wygłosił wykład *Starożytna zasada ora et labora w odzyskaniu Polski*, a ks. prof. Tadeusz Guz próbował odpowiedzieć na pytanie: *Jak wesprzeć Polskę dzisiaj?* Artur Robaczewski, prezes Centrum Kultury i Tradycji Wiedni, wygłosił wykład na temat: *Tradycyjny katolicyzm a nowa ewangelizacja*. Wszystkim wystąpieniom podczas konferencji towarzyszyły dyskusje.

Niedzielną msza święta została odprawiona w kościele parafialnym w Hebdowie. Z ramienia Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy Oddziału Krakowskiego w konferencji uczestniczyli: prezes – mgr Ewa Skwarczyńska, zastępca prezesa ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, dyrektor Instytutu Dziennikarstwa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, sekretarz Stowarzyszenia dr Renata Dulian oraz członek zarządu mgr Danuta Chuchla.

Centrum Wiara i Kultura, w którym odbyło się spotkanie, to ciekawy obiekt mieszczący się w wyremontowanym dzięki pomocy funduszy Unii Europejskiej klasztorze Pijarów. Jest to swoiste centrum sztuki sakralnej, sprzyjające kontemplacji, wyciszeniu. Usytuowane jest ono nieopodal sanktuarium Matki Boskiej Hebdowskiej. Centrum powstało w ponorbertańskim gotycko-barokowym zespole kościelno-klasztornym ufundowanym w 1160 roku. Obiekt ten jest drugim po Tyńcu najstarszym klaszturem założonym w Polsce. W budynku tym obok Centrum mieści się Hotel św. Norberta.

W latach 2009–2011 przeprowadzono gruntowne prace remontowo-konserwatorskie, odkrywając wiele interesujących polichromii i rozwiązań architektonicznych, o których wcześniej nie wiadano. Warto obejrzeć kolebkowe ceglane piwnice (przeznaczone obecnie na cele wystawiennicze), karcer – dawne więzienie przeznaczone dla nieposłusznym zakonników z inskrypcjami z XVI wieku; odrestaurowany polichromowany refektarz dawnych norbertanów oraz prywatne pomieszczenia opata (tzw. opatówka) służące obecnie jako sale konferencyjne i skarbiec użytkowany jako sala klubowa. Odwiedzający ten obiekt mogą zobaczyć eksponowane mury gotyckie z elementami wedyjskimi wraz z odkrytym portalem bocznego wejścia do kościoła. Na pierwszym piętrze klasztoru można obejrzeć polichromie przedstawiające postaci norbertanów pod przeszkloną posadzką.

Centrum Wiara i Kultura jest ośrodkiem kultury, edukacji i duchowości chrześcijańskiej, spełniającym cele formacyjne, naukowe, dydaktyczne. Centrum jest miejscem wystaw malarstwa, rzeźby, grafiki, ceramiki, wernisaży plenerów artystycznych. Na otwarciu obiektu zaprezentowano wystawę przedstawiającą dziedzictwo kulturalne i duchowe zakonu w zbiorach pijarów. Centrum prowadzi rekolekcje ze sztuką. W ramach Roku Wiary w roku 2013 proponuje cykl spotkań *Wiara w obrazach. Cnoty teologiczne w obrazach*, poświęconych poszczególnym cnotom: wierze, nadziei, miłości, roztropności, sprawiedliwości, umiarkowaniu.

W skład zespołu klasztornego wchodzi kościół i klasztor pod wezwaniem NMP i św. św. apostołów Piotra i Pawła, będący obecnie w posiadaniu ojców pijarów. Pierwotnymi gospodarzami tego miejsca byli norbertanie. Za czasów Bolesława Kędzierzawego, w roku 1146 dwaj rycerze Strzeżysław i Wrocisław sprowadzili do Hebdowa z czeskiego Strachowa białych zakonników, zwanych od założyciela zgromadzenia, św. Norberta – norbertanami. Pierwsi zakonnicy przybyli wraz z opatem pochodzenia niemieckiego Wosolanusem. Początkowo mieszkali tutaj zarówno norbertanie, jak i norbertanki, które przeniosły się do Krakowa na Zwierzyniec. W Hebdowie pozostali norbertanie. W roku 1149 wybudowano mały kościółek, który został rozbudowany

w latach 1649–1727. Kościół przybrał formę trójnawowej bazyliki, nawę główną wraz z bocznymi zwieńczono chórem, na którym umieszczono organy, dobudowano również dwie wieże o wysokości 45 m. Jest to budowa kwadratowa z trzema absydami, wieloboczną od wschodu i półkolistymi od południa i północy. Autorem polichromii jest malarz Andrzej Radwański. Na kopule znajdują się malowidła w kształcie „medalionów” z wyobrazeniami ośmiu błogosławieństw, a poniżej wizerunki czterech kontynentów: Azji, Ameryki, Afryki i Europy. Na łuku pod kopułą, na którym namalowane są płaszczy królewski, szyszak, berła królewskie i kapłańskie, wisi olbrzymi herb maryjny w kształcie słońca. Ołtarz główny w stylu barokowym jest ozdobiony lustrami; podczas renowacji przywrócono mu pierwotny zielony kolor, zdobienia wykonano w złocie, w takim samym tonie wykonano renowację stali i bocznych ołtarzy.

W ołtarzu głównym umieszczona jest słynąca łaskami figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Została ona wykonana przez nieznanego rzeźbiarza około roku 1400. Jest ona zaliczana do Madonn typu krakowskiego. Rzeźba ma 124 cm wysokości, 40 cm szerokości, 25 cm głębokości; jest to figura przyścienna, wydrążona, wykonana z drewna lipowego. W całości pokryta jest polichromią i złoceniami. Posąg Matki Boskiej – Pani Hebdowskiej umieszczony jest w niszy nad ołtarzem głównym, zasuwany barokowym obrazem Przemienienia Pańskiego. Wota ofiarowane Matce Boskiej umieszczone są w gablotach obok. Większość z nich to wota ofiarowane współcześnie, ponieważ dawne zostały zrabowane przez zaborców, okupantów i w czasie grabieży w 1983 roku. Po kasacie zakonu norbertanek w 1819 roku klasztor przejęli duchowni diecezjalni wraz z wiernymi Hebdowa i Starego Brzeska. W roku 1832 zorganizowano duszpasterstwo parafialne, nadając kościołowi klasztornemu drugie wezwanie – św.św. apostołów Piotra i Pawła. Z rozebranego Kościoła w Starym Brzesku przeniesiono obraz Matki Boskiej Starobrzeskiej, obraz św. apostołów Piotra i Pawła oraz cztery barokowe konfesjonały. W trakcie renowacji obrazu Matki Boskiej Starobrzeskiej w roku 2009 okazało się, że pod wierzchnią warstwą z XIX wieku znajduje się starszy wizerunek sprzed 500 lat. Z obrazu z XIX wieku zrobiono wierną replikę, umieszczając na nim przynależące pozłacane sukienki i korony. Starszy obraz odsłonięto, odrestaurowano i umieszczono w bocznym ołtarzu. Od 1949 roku klasztor i kościół są pod opieką księży pijarów przybyłych z Krakowa. Od kilku lat w kościele trwają prace konserwatorskie.

Cały zespół klasztorny położony jest na malowniczym wzgórzu w zakolu Wisły, niedaleko Nowego Brzeska, 20 km od Krakowa przy trasie do Sandomierza i należy do jednych z najcenniejszych pomników architektury gotyckiej i barokowej w Małopolsce. W dawnych celach klasztornych mieści się Hotel św. Norberta z komfortowo wyposażonymi pokojami i restauracją serwującą dania polskie i europejskie. Hotel św. Norberta jest miejscem, które doskonale nadaje się do organizowania szkoleń i konferencji. Centrum Wiara i Kultura ma również swoją stronę internetową, dostępną pod adresem wiaraiakultura.pl, na której znajdują się szczegółowe informacje na temat Centrum i jego działalności. Dyrektorem Centrum jest o. mgr Eugeniusz Grzywacz.

Obecnie w Centrum Wiary i Kultury w krągankach klasztornych jest przedstawiona wystawa *Dotyk Wieczności*, świadcząca o żywotności *sacrum* w sztuce współczesnej. Przeżycie religijne, lektura Biblii, historia Kościoła są inspiracją do różnorodnych działań artystycznych, których owoce w części przedstawione są w Centrum. Połączenie zadumy i ciszy klasztornej ze sztuką inspirowaną *sacrum* tworzy niepowtarzalny klimat tego miejsca, sprzyjający refleksji nad życiem, jego wartością, przemijaniem tego, co doczesne.

Dziennikarze, wzbogaceni wspólnymi doświadczeniami oraz miejscem, w którym odbywały się obrady, postulowali, aby stworzyć Katolickie Forum Dziennikarzy lub Medioznawców, które byłoby wspólną platformą działania, opartą na wartościach chrześcijańskich. Wszystko to, aby móc wartości te upowszechnić, przestrzegać ich w praktyce oraz teorii dziennikarskiej i medioznawczej. Szczególne słowa uznania należą się ojcom pijarom, którzy przyjęli wszystkich uczestniczących w tym spotkaniu ze staropolską gościnnością. Słowa podziękowania kierujemy w stronę dyrektora Centrum ojca mgra Eugeniusza Grzywacza.